

Az európai észak— déli autópálya tervei

Lengyelország és Magyarország 1972-ben tette közzé javaslatát az európai kontinens északi és déli részét összekötő autópálya létesítéséről. A fontos főközlekedési útvonalra vonatkozó előkészítő tárgyalások azóta befejeződtek. Tíz állam képviselői és az ENSZ Fejlesztési Alap vezetői vettek részt ezeken. A létrejött meg egyezés alapján, a varsói központi tervezőirodában elkezdtek a tervek kidolgozását. Ezen a nyáron minden érdekelt ország határállomásán ellenőrző vizsgálatokat végeztek, hogy a jövőben autópálya igénybevételéről fogalmat alkothassanak és a hozzá" a Kárpátokat, a Bal-sztráda terveit ennek megfelelően készítsék el.

Az európai észak—déli autópálya mindkét irányban legalább kétsávos lesz, ívelése, kanyarulatai óránként 120 — a nehezebb hegyi szakaszokon óránként 80—100 kilométer — sebességgel haladást engednek.

A sztráda hossza: Ausztriában 450 kilométer, Bulgáriában 350, Csehszlovákiában 300, Görögországban 800, Jugoszláviában 1600, Magyarországon 600, Lengyelországban 700, Romániában 900. Törökországban 4000, Olaszországban mintegy 100 kilométer lesz. Összeköti majd az Északi-tengert az Adriával, a Fekete-tengert az Égei-tengerrel, s „közelebb foglalmat alkothassanak és a hozzá" a Kárpátokat, a Bal-sztráda terveit ennek megfelelően készítsék el.

Javuló gyógyszereellátás

Az Egészségügyi Minisztériumok felügyelete alá tartozó vállalatok munkáját és helyzetét elemezte kedden az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága. A minisztérium beszámolója megállapította, hogy a közvélemény a gyógyszerellátást vagyis a gyógyáru értékesítő vállalat tevékenységét értékeli első sorban. A gyárak általában negyedévenként szállítják a medicinákat és az elmúlt évek összességében a gyógyszerellátás kielégítő. E téren is fejlődött a szocialista országok együttműködése. Amíg 1965-ben 21 gyógyszer hoztunk be, jelenleg már 110-féle készítményt importálnak a szocialista államokból. Az utóbbi öt évben 15 tőkes gyógyszerimportját lehetett helyettesíteni ebből a forrásból. (MTI)

Bérfeszültség és egyenlődsdi

A minap hallottam, baráti társaságban, egy kisebb, alig negyven embert foglalkoztató munkahely vezetőjének keserű kifakadását: „Most mondjátok meg, mit tegyek? Kaptam összesen 4000, azaz négyezer forintot, negyven emberre, a november 7-i jutalmazásra. Hát pénz ez? Mit kezdjek ezzel az összeggel? Adjak mindenkinek egy százast, vagy százötvenet? Imádom, amikor a differenciálásról beszélnek, csak azt nem értem, miért nem adnak hozzá pénzt is?”

Eddig a kesergés, amit a többiek — maguk is munkahelyi vezetők — helyeslő fejbólogatással nyugtáztak, s ki-ki hozzá is töltötte a saját történetét, aminek csattanója lényegében ugyanez volt: csak beszélnek a differenciálásról, de pénzt nem adnak hozzá.

Aztán úgy adódott, hogy véletlenségből megtudtam: ama bizonyos, alig negyven embert foglalkoztató munkahelyen, egyetlen embernek jutott 3000 forint jutalom, s már fogalmaztam is magamban a vezető bátorságát elismerő mondatokat, amikor az is kiderült, hogy az a bizonyos 4000 forint csak az igazgatói alapról kiharított plusz pénz volt; kiegészítése a munkahely dolgozóinak jutalmazására megcsavazott 24 ezer forintnak, igaz viszont, hogy az alapösszege a főnök később szerzett tudomást, mint a pótlékról. Ezek után nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem: hogy osztották szét az összesen 28 ezer forintot? Kiderült: a több gyermekek kaptak 2-3 ezret, válogatás és differenciálás nélkül, a maradékot nagyjából egyenlő arányban osztották szét a többiek között. Kérdeztem a főnököt, aki olyan nagy neki-keseredéssel panaszkodott: hát a 28 ezer forint is kevés, alig negyven embernek? Mire a válasz: „Mit tehettem? Akinek alacsony a bére, azt azért kell jutalmaznom, akinek nagy a családja, azt azért, s a maradékot testvériesen kell elosztanom, ha nem akarok hetekig haragban lenni a munkatársaimmal...”

S ebből a válaszból kiderült, hogy alkalmazkodik nem is annyira a pénz kevés, hanem a bátorság és a józan ész. Nem arról van szó, hogy nincs miből differenciálni, hanem arról, hogy nem merünk differenciálni, s az ebből magatartást még a rosszul és — torzán értelmezett politikai megfontolások is erősítik. Hogy tudniillik: annak adjunk, akinek amúgyis kevés van... Meg annak, akinek nagy a családja... és annak, aki a legutóbbi béremeléskor valami miatt kevesebbet kapott.

Nyugati közgazdászok, amikor a magyar gazdaságot vizsgálják, elemzik, mindig és feltétlenül elismeréssel beszélnek a bérek és jövedelmek szabályozásának rendjéről. Az angol Wiles például, „The control of inflation in Hungary” című munkájában kegyetlen kiemeli, hogy eredményes gazdasági fejlődésünk „technikai” titkát éppen a bérszabályozásban, a bérezési gyakorlatban látja. Szerinte ez a fajta szabályozás „rendkívül ügyes eszköz, mert az állam ilyen módon kikacsol egy jelentős költség-inflációs forrást”. Szerény Wiles, ha tudná — meglehet: nagyon jól tudja —, hogy miközben éberem figyelünk és vigyázunk a vásárlóerő kiáramlását, egyre inkább megfélekedünk evés szemontokról. Például arról, hogy a kiemelkedő teljesítményeket kiemelkedően magas fizetéssel kellene

honorálni, ha csak nem akarunk lemondani a gazdaságfejlesztés egyik lényeges hajtóerejéről. Megfeledekezünk erről olyannyira, hogy riasztó mumusként kezeljük a bérfeszültséget, mindenekelőtt követelményként hangoztatjuk a szociális megfontolásokat, s hovatovább az egész bérezési és jutalmazási rendszert valamiféle karikatív intézményként kezeljük (vajon nem ez fedezhető fel a prémiumösszegek tömeges alappérsítése mögött?). Mi több: fennhangoztatjuk, hogy a társadalmi közhangulat ellene van az erőteljes differenciálásnak, az emberek egyszerűen nem tűrik el, ha a másik lényegesen többet keres. Minden magas fizetés, minden kiugró jövedelem eleve gyanús; a nagy összegek mögött elsőként soha nem a nagy teljesítményt, hanem a manipulációkat, a szabálytalanságot keressük.

Aligha kell hosszasan bizonygatni, hogy a helyzet megváltoztatásának kulcsa nem a „még több pénz!” követelésének érvényesítésében rejlik. Nem is a bére- és jövedelmek szabályozás rendjének gyökeres megváltoztatásában. Sokkal inkább néhány tévhit — ha szabad így fogalmazni: néhány társadalompolitikai babona — fel számolásában. Például abban, hogy az élet-színvonal növelésével kapcsolatban meghatározott átlagszámok nem azt jelentik, hogy mindenkinek, minden körülmények között, s minden feltétel nélkül ilyen és ilyen mértékben kell, hogy növekedjen az életszínvonal. Nem kell! S legfőképp nem a meghatározott feltételek teljesítése nélkül. Tudomásul kell venni azt is, hogy más dolog az állami, vagy vállalati szociálpolitikai és szociális gyakorlat, és egészen más a bérpolitika és bérezési gyakorlat. Az előbbi a társadalmi segítőakciója, a másik pedig a végzett munkáért járó fizetés. A kettő összekeveréséből csak nehezen kibogozható — napjainkban már-már kibogozhatatlan — társadalmi bonyodalmak származnak. S persze azt is tudomásul kell venni, hogy a munkahelyek vezetőit nem azért nevezik ki és nem azért fizetik, hogy a lehetőség szerinti csendes-békes hangulat megteremtői és ápolói legyenek a munkahelyükön, hanem többek között azért is, hogy a reálisan megszabott teljesítményeket végrehajtsák, és beosztottait a valóságos teljesítmények szerint fizessék és jutalmazzák.

Persze, lehet másfajta magatartás is. Lehet azt is, hogy az erőteljesen differenciált anyagi ösztönzés helyett a kockázatmentes nivellálást szorgalmazzuk. Ez esetben pillanatnyilag nyugodtabban élhetünk és több időnk és energiánk marad egyébre. Például kollektív bölcsekedésekre, vég nélküli vitákra arról, hogy ugyan miért hajszolják az emberek a pénzt abban a bizonyos második gazdaságban, miért vállalnak erejükön felül munkát némi mellékkereset reményében, vagy hogy ugyan mi az oka annak, hogy tehet-éges emberek tíz- és százszereiből nem sikerült kicsihozni azt a teljesítményt, amire egyébként képesek lennének. S ebből töprengések közben csak nagyon kevesen jutnak el a kérdéshez: vajon mi történne, ha az igazán tehetségesek, az átlagnál lényegesen többet produkálókat tehetőségük, teljesítményük szerint fizetnénk?

Vértés Csaba

Lassú munka, lejárt határidők

Pártfórumon a lakóházak felújítóinak munkája

A régi építésű lakóházak s bennük a lakások felújítása, egyáltalán az épületek állagának megővése, karbantartása fontos és folyamatos feladata Szegeden az ingatlankezelő vállalatnak. Ezért kapott a városi tanácstól az ötödik ötéves tervben elvégzendő munkákra 850 millió forintot. A kivitelezésre szerződést kötött 400 millió forint értékben a Szegedi Építőipari Szövetkezettel; 200 millió forintot érő munkát a Szegedi Magas- és Mélyépítőipari Vállalat kapott, az összeg többi részét érintő munkákra az IKV saját építészlegével vállalkozott, illetve 60 millió forintot fejlesztésre fordít. A földmészeivel, illetve az anélküli teljes felújítás 49 épületet érint 1041 lakással, illetve 95 üzlettel, bérleménnyel.

Az ötödik ötéves terv eddig eltelt időszakában mit végeztek, vállalkozásaikkal hol tartanak a szerződő felek? Erről tanácskoztak, számoltatták be az MSZMP Szeged városi bizottságának gazdaságpolitikai osztálya a kivitelezők párt- és gazdasági vezetőit, a tanácsi szolgáltató és kommunális vállalatok pártbizottságának titkárait; a városi tanács építési osztályának vezetőjét.

A szerződésben öt földmészerés és hat anélküli lakóház felújításának írt alá a Szegedi Építőipari Szövetkezet, és vállalt homlokzati munkákat. Tavaly és tavalyelőtt 34—34 millió forint értékű munkát végzett el. Az idei teljesítményről várhatóan 50 millió forinttal állíthat ki számlát. A homlokzatok helyrehozásával eddig jól haladt, viszont nem adott át egyetlen földmészerés épületet sem eddig, anélküligen, tizenkettőt. Arra hivatkozik: olyan nagy épületek jutottak neki, amelyeket nem győz forgószékkel; fejlesztése elmaradt a követelményektől; bizonyos szakmákban nincs elég munkasereje; a felújítások tervezésével, a munkák előkészítésével nem tud lépést tartani. Pártalapszervezete cselekvési programjában nagyon nagy szerepet szántak a munkák segítésére, az akadályozó tényezők leküzdésére, de nem haladnak előre. Emellett 500 új lakás építésére is vállalkozott az ötödik ötéves tervben.

Amikor számokkal is kellett illusztrálni, hogy mit lehet elvárni a továbbiakban az építőipari szövetkezetektől, a 400 millió vállalkozásnak még a kétharmadát sem ígérte. Kapott pedig a városi tanácstól fejlesztési alap-

ra egyszer 7, másodsor másfél millió forintot és olyan kedvezményt: ha eleget tesz az IKV-val kötött szerződésnek, akkor a 7 millió forint nem kell visszafizetnie. Az 500 új lakás megépítésére sem futja erejéből. A hagyományos építési módszerrel, amellyel dolgozik, mintegy 300 lakás felépítésére van reális lehetősége.

A magas- és mélyépítőipari vállalat most irreálisnak tartja szerződésben vállalt kötelezettségének teljesítését. Nem bírja építőmesteri kapacitással a lakóházak felújítását, s emellett más munkákkal is megbízták. Nem volt előkészített munkaterülete tavaly és tavalyelőtt. Panaszra van a tervezők. Nem készítenek ezekhez a munkákhoz megbízható tervet. Mintha ezt a feladatukat lebecsülnék, mert ezekre nem írják ki pályázatot, amely elnyerhető. A tervek és a tényleg között 30-40 százalékos az eltérés, és a pótlások is okai egy-egy munka befejezési határideje elcsúszásának.

Ez a vállalat is a földmészerés épületek átadásával adós, a homlokzatok helyrehozásával nem. A lassú munkát meg lehet gyorsítani, elfogadni azonban nem szabad. Ez a vállalat is kapott a városi tanácstól fejlesztési alapra 12 millió forintot, mégis adós tavalyról és várhatóan az idén is lesz. Ebben a vállalkozásban a befejezetlen munkák hátráltatják az újak megkezdését, amelynek és általában a lemaradás okát az üzem, és munkaszervezésben kell keresni. Kérdés: a vállalkozók szeretik-e a lakóházak felújítását, avagy olyan munkáért kapnak, amely rövid idő alatt hoz nagy pénzt? Terv, pénz van és 256 átmeneti lakás, amellyel kevés város rendelkezik. A kiüritett házak nem mindegyikét verti fel a munka zaja. Olykor csak egy malterosláda, hálójával fedett állvány jelzi, hogy a kivitelező „felvonult”.

A ráeső részből legkisebb lemaradásra az IKV vállalat pedig profi és felkészültsége nem építőipari jellegű. Iraz, hogy itt a pártvezetőség — mint ahogy a magas- és mélyépítőipari vállalatnál is — arra ösztönözte a gazdasági vezetőket, hogy tervük valóban megvalósuljon. A vállalat pártszerveinek képviselői ennek érdekében többször is tanácskoztak. Az eredmény: a partnervállalat szakít eddigi gyakorlatában a hagyományos technológiával és keresi az újat, amelyre van lehetőség. Mindhá-

rom szerződő félnek egyazon nyelven kell beszélnie, hogy az egyetértésben ne legyen „elhallás”, különbség. Tiszta és világos a tétel: a munkákból 60 százalék felújítás, 40 százalék karbantartás a lakóházakon, lakásokban.

Nagy feladat Szegeden a régen épült lakóházak felújítása, amelyet nem lehet csak félkézzel végezni. A városi pártbizottság gazdaságpolitikai osztálya úgy összegezte a tanácskozást, az érdekelteknél partnervállalatok párt- és gazdasági vezetőinek beszámolóját, hogy a köztöltött létrejött szerződés egyaránt erkölcsi, politikai és gazdasági felelősség. A lemaradásokat be kell hozni, s ennek érdekében változtatniuk kapacitásuk szerkezetén. Törekedjenek együttműködésre, bevonva abba a tervezőket is. Ettől a munkától nem lehet idegenkedni, hiszen hosszú távon ez lesz a feladata — ez a város érdeke! — mind a magas- és mélyépítőipari vállalatnak, mind az építőipari szövetkezetnek a megrendelő, az IKV anyagi alapja és tervezése szerint.

Több munkaerőre jövőre és utána sem számíthatnak, éppen ezért a munka- és üzemszervezésre, a technikai fejlesztésre kell törekedniük, hogy amit felelősséggel és szerződésben vállaltak, azt fejezzék is be az ötödik ötéves tervben. Ennek alapján értékelik majd a vállalkozók párt- és gazdasági vezetőinek a munkáját is. S addig még bizonyíthatnak, hogy képesek a közel egymilliórdos beruházás adta követelményeknek eleget tenni. S ezzel nem fejeződik be az ötödik ötéves lakóházak rekonstrukciója. Sorra kerülnek majd a többiek is — elhasználatosuk mértékét szerint —, amelyeket a következő években kell felújítani.

Lódi Ferenc

Hajó a szovjet flottának

Kedden átadták a szovjet folyami flotta részére a Magyar Hajó és Darugár öbndaj gyáregységének legújabb termékét, az első 1240 lóerős teljesítményű toló-vontatóhajót. A csaknem 50 méter hosszú és 10 méter széles hajó tutajokat vontat, majd a szovjet folyókon és tava-

kon. A hajó alkalmas uszlyok vonalására és veszélybe jutott hajók mentésére is. Megerősített acélszerkezete lehetővé teszi, hogy 25 cm vastag összefüggő jégben is hajózhassanak vele.

A Magyar Hajó- és Darugár szovjet megrendelésre további 16 hajó szállítására szerződött a jövő évekre.

Kiegyensúlyozottabb lett az áruellátás, gazdagabbá vált a választék, megnövekedett az élelmiszer-forgalom, új létesítmények egész sora készült el. Mindez azt jelzi, hogy általában a népgazdasági tervvel összhangban fejlődött az idén a fogyasztási szövetkezetek és vállalataik

tevékenysége — állapították meg egyebek között a SZÖVOSZ elnökségének kedd reggel kezdődött ülésén. A tanácskozáson arról is szó esett, hogy a korábbiakhoz képest fejlődött a ruházati és vegyipari cikkek-forgalom, a háztáji és a kisegítő gazdaságokban tovább javult az AFESZ-ek termelészervező munkája, a termékek felvásárlásának szervezetsége. Ugyanakkor a gazdálkodás néhány hiányosságára is rámutatott az elnökség. Így például szóvá tette, hogy sok helyütt nincs megfelelő készlet, illetve választék a tartós fogyasztási cikkekből, nem nőtt a vendéglátás forgalma, s a gazdálkodás hatékonysága is elmaradt a tervezettől. Mindezek figyelembevételével terjesztik az országos tanács soron következő ülésére a jövő évi gazdálkodás irányelveinek tervezetét.

(MTI)

Ülésezett a SZÖVOSZ elnöksége

tevékenysége — állapították meg egyebek között a SZÖVOSZ elnökségének kedd reggel kezdődött ülésén. A tanácskozáson arról is szó esett, hogy a korábbiakhoz képest fejlődött a ruházati és vegyipari cikkek-forgalom, a háztáji és a kisegítő gazdaságokban tovább javult az AFESZ-ek termelészervező munkája, a termékek felvásárlásának szervezetsége. Ugyanakkor a gazdálkodás néhány hiányosságára is rámutatott az elnökség. Így például szóvá tette, hogy sok helyütt nincs megfelelő készlet, illetve választék a tartós fogyasztási cikkekből, nem nőtt a vendéglátás forgalma, s a gazdálkodás hatékonysága is elmaradt a tervezettől. Mindezek figyelembevételével terjesztik az országos tanács soron következő ülésére a jövő évi gazdálkodás irányelveinek tervezetét.

Díj a kamarának

Az idén a Magyar Kereskedelmi Kamara is elnyerte a nemzetközi Arany Merkur-díjat, amelyet Mexikó városban adtak át a kamarának képviselőjének. Ezt a díjat 1961-ben alapították, s évente osztják ki azok között a személyiségek, szervezetek, illetve vállalatok között, amelyek gazdasági eszközökkel kiemelkedő eredményeket érnek el a nemzetközi együttműködés fejlesztésében, a népek közötti barátság elmélyítésében. A szocialista országok képviselői és szervezetei közül — a Magyar Kereskedelmi Kamarán kívül — az idén a díjjal tüntették ki a szovjet vegyipari minisztert, a Szovjetunió Minisztertanácsa tudományos-műszaki állami bizottságát és Jugoszlávia gazdasági kamaráját is.